

- העותרים:**
1. נועה סתת
 2. קרן סער
 3. גילי מייזלר
 4. מערך עוטף עצורים
 5. האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ עודד פלר ו/או ניצן אילני ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

- נגד -

המשיב: **מפקד מחוז ירושלים, משטרת ישראל**

ע"י ב"כ ממחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה, ירושלים

תגובה מטעם העותרים

בהתאם להחלטת כב' המשנה לנשיא סולברג מיום 17.6.2026 מתכבדים העותרים להגיב כדלקמן:

1. נפתח בתמצית עמדת המשיב ובמשמעותה.
2. שימוש באמצעי הגברה ובכלי הרעשה, חרף אי הנוחות שכרוך בו, הוא חלק אינטגרלי מהפגנה ומן האפקטיביות שלה, והדין מגן על כך (ראו: בג"ץ 6536/17 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' משטרת ישראל (8.10.2017) (להלן: עניין כיכר גורן); בג"ץ 5078/20 פדידה נ' משטרת ישראל (19.8.2020) (להלן: עניין פדידה); בג"ץ 7059/20 עמותת חוזה חדש נ' משטרת ישראל (להלן: עניין חוזה חדש); בג"ץ 5318/21 עיריית רעננה נ' משטרת ישראל (18.5.2022) (להלן: עניין עיריית רעננה)).
3. לעמדת המשיב, אפשר כיום להפגין בכיכר פריז בירושלים בשבת. ואולם, עד צאת השבת על פי ההלכה היהודית, אין להשמיע רעש. כלומר, המפגינים יכולים להתכנס בכיכר פריז ולעמוד זה לצד זה בדממה בכל שעה בשבת, ברם רק עם צאת השבת יוכלו לשלוף את ציוד ההגברה ולהרעיש עד השעה 00:23, ובאמצעות כלים מרעישים אחרים – עד לשעה 00:21. כך, על פי הטענה, נערך האיזון המבטיח, לצד חירות ההפגנה, את שלוות השכנים.
4. צאת השבת מבחינה הלכתית היא אירוע אסטרונומי – תלויה בשקיעת השמש ובהנף הכוכבים ברקיע. עניינים קוסמיים שכאלה משתנים בהתאם לעונות השנה. בחודש ינואר השבת יוצאת סביב השעה 00:17, ובחודש יוני סביב השעה 00:20.

5. כלומר, לשיטת המשיב, בחודש ינואר זכאים המפגינים להפעיל ציוד הגברה בין השעה 17:00 לבין השעה 23:00 (שש שעות רצופות), ואילו ביוני – בין השעה 20:30 לבין שעה 23:00 (שעתיים וחצי בלבד). כלים מרעישים – בינואר בין 17:00 לבין 21:30 (ארבע שעות וחצי), וביוני בין 20:30 לבין 21:30 (שעה בלבד).
6. זוהי, אם כן, מדיניות המשיב הניצבת לבחינת בית המשפט הנכבד – שעות הרעש המשתנות המותרות בהפגנה בזיקה להלכה היהודית. האמנם אפשר לטעון, שעל פי ההלכה, כלומר כתלות בגרמי השמיים ובעונות השנה, נערך האיזון המשפטי בין חירות ההפגנה לבין שלווה השכנים ברחביה? האמנם אפשר לטעון, כי כך מופעלת "אמת המידה המחמירה" המתירה למשיב להגביל הפגנות "רק מקום שבו מתקיימת ודאות קרובה לפגיעה קשה בסדר הציבורי או בשלום הציבור, ובמידה המצומצמת ביותר הנדרשת על מנת למנוע פגיעה כאמור"? האמנם אפשר לטעון, כי בית המשפט הנכבד נדרש כלל מעולם למתווה שרירותי שכזה ואישר אותו? האמנם אפשר לטעון, כי עומדת חובה משפטית – על פי דיני המשטרה והדינים המסדירים רעש – לברר את עמדת תושבי ירושלים, המתגוררים בקרבת כיכר פריז, בשאלת היחס בין השמעת רעש לבין ההלכה, ועל פי עמדתם ייחרץ דבר? תוצאה כזו אינה "איזון" כלל. זוהי כפייה דתית, והיא אסורה.
7. לטענה, בפסקה 10 לתגובה המקדמית מטעם המשיבים, ולפיה בבג"ץ 353/24 **הדס נ' משטרת ישראל** (17.1.2024) (להלן: **עניין הדס**) ניתן תוקף משפטי למסמך המנחה, אין כל יסוד. עניין **הדס** עסק בהיבט אחד ויחיד – דרישת העותרים לאפשר הפגנה במרחק שלא יקטן מ-80 מטרים ממעון ראש הממשלה. אמנם, לתגובה המקדמית לעתירה מיום 14.1.2024 צורף המסמך המנחה (שהוצג למפגינים בשבת האחרונה, וצילומו בפסקה 2 לעתירתנו), ואולם בדיון שהתקיים ביום 17.1.2024 הצדדים ובית המשפט לא נדרשו לו כלל. הדיון עסק בשאלה היחידה שהציגה עצמה לביורר – מרחק ההפגנה ממעון ראש הממשלה. הוא לא עסק במועד ההפגנה ולא בהשמעת רעש. בסופו של יום הוסכם על קירוב ההפגנה עד לרחוב עזה 24, חלף המיקום הקודם ברחוב עזה 18. הא ותו לא.
8. ומכאן – בהרחבה.
9. כאמור בעתירה, סוגיית הרעש בהפגנות – בירושלים, ובכלל – מוסדרת בדיון ונדונה בהרחבה. אכן, לצד חופש הביטוי וההפגנה חלות הגבלות סטטוטוריות על השמעת רעש חזק או בלתי סביר – חוק מניעת מפגעים, התשכ"א-1961, תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), התשנ"ג-1992 (להלן: **התקנות**), תקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), התש"ן-1990 וחוק עזר לירושלים (מניעת רעש), התשס"ז-2007 (להלן: **חוק העזר בירושלים**, וכל הדינים יחד: **דיני הרעש**).
10. עוד כאמור בעתירה, תקנה 3 לתקנות קובעת, שככלל אין "להפעיל כלי נגינה" ואין להרעיש באמצעות "רמקול, מגביר קול או מכשירי קול כיוצא באלה" בין השעות 14:00 ל-16:00 ובין השעות 23:00 ל-7:00 (להלן: **שעות המנוחה**). ואולם, לא זו בלבד שאין איסור על השמעת רעש בשבת, שלא בשעות המנוחה, אלא התקנות מחריגות את ערב שבת ואת מוצאי שבת, וקובעות כי בהם יותר רעש לצרכי חגיגה או שמחה אף עד חצות. חוק העזר לירושלים קובע הוראות דומות, ואינו אוסר על רעש בשבת. מותר להרעיש בירושלים באמצעות כלי נגינה, רמקול, מגביר קול או מכשירי קול אחרים (במידה שאינה בלתי סבירה), בכל יום, לרבות שבת, להוציא בשעות המנוחה. **אין לדיני הרעש דבר עם כפיית ההלכה היהודית בעניין שמירת השבת.**
11. למשטרה סמכויות כלליות להגביל את חופש ההפגנה, ובתוך כך להגביל רעש אף מעבר לקבוע בדיני הרעש, מכוח סעיפים 3-5 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן: **פקודת המשטרה**), ואולם, על הפעלת סמכויות אלה מוחלת "אמת מידה מחמירה", והיא מותרת "רק מקום שבו מתקיימת ודאות קרובה

לפגיעה קשה בסדר הציבורי או בשלום הציבור, ובמידה המצומצמת ביותר הנדרשת על מנת למנוע פגיעה כאמור" (ראו: עניין חוזה חדש, פסקאות 10-14; עניין פדידה; עניין עיריית רעננה).

12. כפיית הכללים ההלכתיים בעניין מועד יציאת השבת, שכאמור משתנה בהתאם ללוח השנה, אינה עומדת באמת מידה מחמירה זו, ופקודת המשטרה ממילא אינה מסמיכה את המשטרה לאכוף אותם. הטלת הגבלות דתיות מחייבת הסמכה מפורשת בחוק: "הדין הוא שבהיעדר הסמכה מפורשת בחוק, רשות מנהלית אינה רשאית לאכוף ציות לנורמות דתיות ואינה רשאית לשקול שיקולים דתיים בהפעלת סמכויותיה" (ברק מדינה דיני זכויות האדם בישראל 625 (2016), וההפניות הרבות שם).

13. סעיפים 3-5 לפקודת המשטרה אינם נושאים עימם הסמכה כללית לפגוע בזכויות אדם, ובתוך כך בחופש מדת:

"המשיבים ביקשו לשכנענו כי סמכות השוטר... מעוגנת בסעיף 3 לפקודת המשטרה. טענה זו תלויה על בלימה. סעיף 3 לפקודת המשטרה קובע כי 'משטרת ישראל תעסוק במניעת עבירות ובגילוי, בתפיסת עבריינים ובתביעתם לדין, בשמירתם הבטוחה של אסירים, ובקיום הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש'. מדובר בפירוט תפקידי המשטרה ולא בהסמכה של שוטרים... לטענת המשיבים סמכות כאמור כלולה בסמכות השמירה על 'הסדר הציבורי', אך פרשנות זו איננה מתקבלת על הדעת. עוצמתן של סמכויות השררה הוא עולם של מילים מפורשות, ולא של רמזים. למשל, איש לא יטען ברצינות כי הסמכות לשמור על הסדר הציבורי כוללת בחובה סמכות לעצור אדם או לערוך חיפוש על גופו כדי להבטיח שהסדר הציבורי יישמר. סמכויות של מעצר וחיפוש אשר הוענקו לשוטרים מפורטות בחוקים שמדברים עליהן במפורש, ולא ברמז; וכך הוא גם לגבי יתר הסמכויות שיש לשוטרים, כדוגמת אלו אשר נקבעו בסעיפים 4 ו-5 לפקודת המשטרה" (בג"ץ 4455/19 עמותת טבקה – צדק ושוויון ליוצאי אתיופיה נ' משטרת ישראל, פסקה 6 לפסק דינו של השופט שטיין (25.1.2021)).

14. תושבי אזור כיכר פריז זכאים, ככלל, לשלווה – העותרים אינם כופרים בכך – ואולם אינם זכאים לשקט עודף, שאינו מעוגן בדיני הרעש ובפקודת המשטרה, וודאי שאינם זכאים לכפות באמצעות המשטרה איסור על רעש בהפגנות, על פי ההלכה היהודית. אין בנמצא מקור שמסמך את המשטרה לכך. אפילו יש ביניהם שומרי שבת המבקשים התחשבות ברגשותיהם – והעותרים מכבדים אף זאת, כמובן – דיני הרעש, וממילא המשפט החוקתי, אינם מעניקים להם אפשרות לכפות זאת על הזולת (ראו: בג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1 (1997), שם דן בית המשפט באיזון בין חופש התנועה לבין הפגיעה ברגשות הדת, בקובעו כי חופש התנועה דומה לחופש הביטוי, וכי המבחנים אותם מבחנים (עמ' 59 לפסק הדין)).

15. בניגוד לאמור בתגובת המשיב, סוגיית "צאת השבת", על השלכותיה אלה שהוצגו, לא נדונה וודאי לא הוכרעה על ידי בית המשפט הנכבד. אפילו נקבל, כי בסמכות המשיב להגביל את ההפגנה לשעות מסוימות (והעותרים אינם סבורים כי יש להכריע בכך, שכן המשיב הודיע שאינו אוסר הפגנות בשבת בכל שעה), הרי שהאיזון שרירותי ואינו סביר. כיוון שעל פי המסמך המנחה של המשיב, ההפגנות באזור כיכר פריז בימי חול אמורות להתחיל לאחר השעה 19:00, אין להשלים עם התוצאה השרירותית, שבכל יום חול בשנה הפגנות יוכלו להתקיים ואפשר יהיה להרעיש בהן אחרי שעה קבועה, ואילו רק בשבת, הרעש בהפגנה יחל בהתאם להלכה – בין 17:00 לבין 20:30 – וכתלות בעונה. האיזון אינו יכול להיערך על פי אמונה או רגש דתי, ופירוש אזרחי – ולא הלכתי – ל"צאת השבת" הוא, למצער, שעות אחר הצהריים או הערב המוקדמות של שבת.

16. אמרנו זאת למעלה מן הצורך, שכן, כאמור, המשיב אינו מגביל את שעות ההפגנה בשבת, וגם משום שאין דינה של ירושלים בעניין זה שונה מדין של ערים אחרות.
17. על פי סעיף 88 לפקודת המשטרה, יש לפרסם רישיונות להפגנות, ומזה מספר שנים שהמשטרה עושה כן בעמוד אינטרנט ייעודי – הודות לעתירה שהגישה העותרת 5 (בג"ץ 3227/16 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משטרת ישראל (17.10.2017)). יודגש – הפרסום עוסק אך ורק ברישיונות שניתנו בהתאם לבקשות שהוגשו, בעוד רבות מההפגנות אינן מצריכות כלל רישיון, כפי שהובהר בעניין כיכר גורן.
18. עיון באתר האינטרנט הייעודי של המשטרה מלמד, כי בחודש האחרון ניתנו מדי שבוע רישיונות להפגנות בשבת בכיכר הבימה בתל אביב – בסמיכות לבתי המגורים ברחובות דיזנגוף, תרס"ט, הוברמן, מרמורק, שדרות רוטשילד, שדרות בן-ציון ועוד – מהשעה 19:00 ועד לשעה 22:00, בהשתתפות 5,000 מפגינים. בהפגנות אלה נעשה שימוש באמצעי הגברה עצומים, נשמעת מוסיקה ונעשה שימוש באמצעים מרעישים. רישיונות ניתנו גם למספר תהלוכות מחאה ברחובות בתל אביב בשבת – מהשעה 18:30 ועד לשעה 20:00 – בהשתתפות 500 מפגינים, במסלול שמתחיל בכיכר רבין, וכולל את הרחובות אבן גבירול, פרישמן ודיזנגוף, את כיכר דיזנגוף, את רחוב המלך ג'ורג', ועד לרחוב הוברמן. המפגינים נושאים עימם, כמובן, ציוד הגברה וכלי נגינה. מחאה חוזרת שכזו מתקיימת מדי שבת גם בהרצליה, ברחוב בן גוריון, בסמיכות לבתי מגורים, מהשעה 19:30 ועד 21:30, בהשתתפות 500 איש, והללו רשאים להשמיע רעש. יש, כמובן, דוגמאות נוספות.
19. קביעת בית המשפט הנכבד, כי המשטרה רשאית לאסור על רעש – שלא על פי דיני הרעש – בשבת בירושלים, לא תיוותר אך בירושלים. תוצאתה אחת היא: מתן היתר למשטרת ישראל להשתיק הפגנות ומחאות בכל רחבי הארץ בשבת, ותחיימתן לשעות שלאחר צאת השבת. זוהי תוצאה קשה תמיד, וקשה שבעתים בחודשי הקיץ הקרובים, בהם צפויות הפגנות רבות ערב הבחירות העתידות להתקיים בקרוב.
20. בטרם חתימה, יש לתת את הדעת למציאות ההפגנות באזור בו עסקינן בעת הזו.
21. כאמור בעתירה, מזה שנים מתקיימות בכיכר פריז בירושלים הפגנות. ואולם, ההפגנות באזור התקיימו לאורך השנים בעצימות משתנה.
22. היו זמנים שבהם ההפגנות התקיימו מספר פעמים בשבוע וכללו משתתפים רבים. בעניין פדידה משנת 2020 צוין: "תדירות ההפגנות בשבועות האחרונים עומדת על כארבע פעמים בשבוע (לרבות יום שישי ומוצאי שבת) ומשתתפים בהן בין מאות לאלפי בני אדם" (פסקה 2). בעניין הדס משנת 2024 טענה ב"כ המדינה, כי ההפגנות נערכות "כל הזמן". כך מתוך פרוטוקול הדיון מיום 17.1.2024:

1	
2	כבוד השופטת ר' רונן: זה גם בהינתן היום המסוים.
3	
4	עו"ד פרימן: זה נכון ביחס לכל ההפגנות שיהיו באזור, יש שם הפגנות כל הזמן.
5	
6	כבוד השופטת ר' רונן: אולי צריך גם לבדוק לגבי כל יום ספציפי.
7	
8	עו"ד פרימן: אין לנו אפשרות לבדוק לגבי ימים ספציפיים.
9	
10	כבוד השופטת ר' רונן: פונים למשטרה ובודקים.
11	
12	עו"ד פרימן: זה לא עניין של יום ספציפי.

23. בתקופות אחרות, וכך גם כיום, ההפגנות מתקיימות פעם בשבוע, בשבת, וכוללת מספר משתתפים מצומצם, המגיע, לכל היותר, למאות בודדות. ההפגנות מתחילות סמוך לשעה 19:00 – לפעמים מעט קודם לכן, לפעמים לאחר מכן – ובדרך כלל מסתיימות בין השעות 21:00 ל-22:00.
24. כך, למשל, ההפגנה בשבת, 13.6.2026, בה החרים המשיב **לראשונה** אמצעי הגברה וכלי נגינה, החלה סביב השעה 19:10, והשתתפו בה עד מאתיים מפגינים. אחרוני המפגינים עזבו את המקום לפני השעה 21:15.
25. הדברים מאירים מעצמם את הפגם בשיקול דעתו של המשיב, שבחר דווקא עתה, בשעה שההפגנות אינן בשיאן, להגבילן כפי שלא הגבילן קודם לכן. בית המשפט עמד לא פעם על הקשר בין תדירות ההפגנות ומספר המשתתפים בהן לבין המגבלות החלות עליהן (עניין **כיכר גורן**, עניין **פזידה**, עניין **חוזה חדש**, עניין **עיריית רעננה** (וראו גם החלטת ביניים של השופט (כתוארו אז) סולברג בהליך מיום 15.12.2021)).
26. בשעה שהתדירות פחותה ומספר המשתתפים מצומצם, קשה להלום את מדיניות המשיב. האמנם שלוותם של תושבי האזור – על ילדיהם וטפם, שוודאי מקדימים ללכת לישון – תזכה להגנה טובה יותר, אם המפגינים יתכנסו דווקא לאחר השעה 20:30 וירעישו עד 23:00, תחת הגעתם והתפזרותם קודם לכן? דומה שהתשובה ברורה מאליה.
27. ועוד – המסמך המנחה שהציג המשיב (נספח **מש/1** לתגובה המקדמית) אינו אוסר כלל על רעש בהפגנות בשבת.
28. לפי פסקה 26 לתגובה המקדמית מטעם המשיב, הוא אינו אוסר עוד על הפגנות בשבת בכל שעה. פסקה 27 לתגובה המקדמית מוסיפה: "בשל קושי טכני לא עלה בידי המשטרה לפרסם את התנאים המתוקנים (הכוללים התייחסות לאפשרות שניתנה להפגין עוד בטרם צאת השבת, בניגוד לאמור בתנאים הקודמים)". כלומר, יש למחוק מן המסמך המנחה, תחת הכותרת "מועדי המחאה", את המילים: "ביום שבת – מצאת השבת".
29. החלק הבא במסמך, "רעש והפרעה לשכנים", קובע, כי "מפלס הרעש לא יעבור את הרמה הקבועה בדין". אין חולק שאין לעבור את מפלס הרעש הקבוע בדין – בכל יום ובכל שעה. ואולם, בהעדר קביעה כי הפגנות יערכו רק מצאת השבת, אין עוד משמעות לכך שאסור לעבור את מפלס הרעש הקבוע בדין דווקא אחרי צאת השבת. וכי לפני צאת השבת מותר?
30. סיכומו של דבר: הפגנות מתקיימות בשבת ומותר לקיימן בשבת, אף טרם צאתה על פי ההלכה. כך אפשר וקורה במקומות אחרים, וכך גם בירושלים. בהפגנה נעשה שימוש בציוד הגברה ובכלי נגינה, בכפוף לדיני הרעש והאיסורים בשעות המנוחה, שלהם אין דבר עם ההלכה. אישור על השמעת רעש בשבת לא נדון עד כה, שכן הוא התעורר עתה לראשונה. המשיב לא אסר, בפועל, על השמעת רעש טרם צאת השבת, ולא החרים ציוד הגברה וכלי נגינה. האיסור על רעש טרם צאת השבת על פי ההלכה הוא כפייה דתית אסורה. המשיב אינו מוסמך לכפות זאת, ובכל הכבוד – גם תושבי האזור לא. ואף על פי כן, העותרים אינם מתנגדים לצירוף עותרים בעתירות קודמות כמשיבים לעתירה, ככל שבית המשפט הנכבד יורה על כך בהמשך.
31. אשר על כן, ובשל התקרוב מועד ההפגנה בשבת, בית המשפט הנכבד יתבקש לקבוע את העתירה לדיון מחר, יום שישי, 19.6.2026.
32. לחלופין יתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו ביניים, ולפיו עד להחלטה אחרת, המשיב לא יורשה לאכוף מגבלות בעניין רעש בהפגנה בשבת, אלא בהתאם להוראות דיני הרעש.

ניצן אילני, עו"ד

עודד פלר, עו"ד

ב"כ העותרים